

KORNIZA KOMBËTARE E KUALIFIKIMEVE- SHQIPËRI

Përmbajtja e raportit është përgjegjësi e vetme e FET-së dhe nuk pasqyron domosdoshmërisht pikëpamjet e institucioneve të BE-së.

© European Training Foundation, 2025

Riprodhimi është i autorizuar, me kusht që të përmendet burimi.

1. HYRJE

Për herë të parë Shqipëria e miratoi me ligj Kornizën e saj Kombëtare të Kualifikimeve (KKK) në vitin 2010, e më pas miratoi KKK-në të reviduar në vitin 2018. Korniza Shqiptare e Kualifikimeve (KSHK) përbën tetë nivele dhe përfshin të gjitha tipet dhe nivelet e kualifikimeve dhe certifikimeve.

Shqipëria është vend kandidat për anëtarësim në BE dhe është anëtare e Grupit Këshillimor të KEK-ve. Ajo e ndërlidhi KSHK-në e saj me KEK-ve dhe u vetë certifikua sipas Kornizës së Kualifikimeve të Zonës Evropiane të Arsimit të Lartë (KK-ZEAL) në vitin 2021. Shqipëria arriti fazën e aktivizimit të zhvillimit të KKK-së.

2. KONTEKSTI KOMBËTAR

2.1 Konteksti i politikave

Shqipëria ka qenë vend kandidat për anëtarësim në BE që nga viti 2014 dhe kërkon integrimin dhe përputhshmërinë me politikat, veglat dhe sistemet e BE-së në arsim dhe trajnim. Ajo është e përkushtuar në arritjen e qëllimeve të saja të përcaktuara në Rekomandimin e Këshillit të BE-së për ATP-në të Nëntorit të vitit 2020 dhe Deklaratën e Osnabrukut.

Ekonomia e Shqipërisë parimisht përbëhet nga mikro ndërmarrje me më pak se dhjetë të punësuar, ka mbetur e qëndrueshme pavarësisht disa sfidave gjatë katër viteve të fundit, përfshirë tërmetin e vitit 2020, pandeminë COVID-19, si dhe ndikimin e luftës së Rusisë në Ukrainë. Pas një rënie prej 3.3% të BPV -së në vitin 2020, ekonomia u rimëkëmb me një rritje prej 8.9% në vitin 2021, e ndjekur me një rritje të ngadalësuar prej 4.9% në vitin 2022 dhe 3.9% në vitin 2023. Sektori i shërbimeve, në veçanti turizmi dhe ndërtimtaria, dhe rritja e konsumit privat për shkak të rritjes së punësimit dhe pagave, e kanë nxitur këtë rritje (OECD 2024)¹.

Në vitin akademik 2023-2024, 533,711 nxënës dhe studentë u regjistruan në arsimin formal, me një rënie prej 3.7% në krahasim me vitin akademik 2022-2023. Kjo tendencë ka zgjatur për vite të numërta dhe paraqet një rënie prej 10% që nga viti 2019. Kjo rënie në të gjitha nivelet e arsimit ka implikime të gjera për institucionet arsimore dhe planifikimin e fuqisë punëtore brenda sektorit arsimor (INSTAT, 2024²).

Sistemi i arsimit profesional në Shqipëri, edhe pse relativisht modest në përmasë, ka arritur njëfarë rritjeje në vitet e fundit.

Reforma në arsim dhe trajnim

Reforma në arsim dhe trajnim është nxitur nga tre Strategji Kombëtare të Punësimit dhe Aftësive (SKPA) të njëpasnjëshme, prej të cilave e para u zbatua nga viti 2014. SKPA-ja aktuale shtrihet nga viti 2023 deri në vitin 2030. Ajo kryesisht përfshin ATP-në në perspektivën e mësimnxënies gjatë gjithë jetës. Ajo përcakton tre objektiva kryesore të politikave:

- rritjen e qasjes në ofrimin e arsimit parashkollor dhe sigurimin e arsimit të detyrueshëm.
- përmirësimin e sigurimit të cilësisë në të gjitha nivelet arsimore.
- arritjen e mbresëlënies në arsimin e lartë.

Strategjia e re për Punësim dhe Aftësi 2030 u miratua në vitin 2023 përmes një Vendimi të Këshillit të Ministrave (VKM)⁷. Vizioni i saj është "Punësimi cilësor dhe mësimnxënia gjatë gjithë jetës për të

¹ Cituar në Fondacionin Evropian të Trajnimit (FET), *Zhvillimet kryesore të politikave në arsim, trajnim dhe punësim – Shqipëri 2024, Torino 2025*.

² Cituar në Fondacionin Evropian të Trajnimit (FET), *Zhvillimet kryesore të politikave në arsim, trajnim dhe punësim – Shqipëri 2024, Torino 2025*.

gjithë". Ajo përfshin qëllimin e zhvillimit të aftësive që përputhen më mirë me kërkesën e tregut të punës, për një nivel të punësimit më të madh. Objektivat specifike përfshijnë:

- zvogëlimin e mospërputhjes së aftësive për të gjitha profesionet.
- zmadhimin e niveleve të aftësive të njerëzve të cilët janë në moshë pune.
- funksionimin më të mirë të tregut të punës në dobi të të gjithëve.

Masat kryesore që do të kontribuojnë në arritjen e objektivave janë:

1. Zhvillimi i një ATP oferteje më relevante, më fleksible, të bazuar në prova dhe të qeverisur më mirë e cila garanton vazhdimësi dhe përfshirje.
2. Forcimi i mekanizmave të sigurimit të cilësisë dhe zhvillimit në sistemin e ATP-së.
3. Përfshirja sistematike dhe sistematike e sektorit privat në qeverisjen, hartimin dhe ofrimin e ATP-së.
4. Nxitja e mundësive inkluzive për mësimnxënien gjatë gjithë jetës.
5. Njohja e mësimnxënies së mëparshme, joformale dhe jo zyrtare.
6. Transformimi digjital i shërbimeve të punësimit dhe sistemit të ATP-së.
7. Krijimi i një sistemi inteligjence të aftësive që ofron sinjale të rregullta mbi zhvillimet e tregut të punës dhe të ATP-së.

Strategjia më tej nënvizon angazhimin e Shqipërisë për të adresuar nevojat infrastrukturore, digjitalizimin, qëndrueshmërinë mjedisore dhe përmirësimin e cilësisë së arsimit dhe trajnimit profesional (ATP). Strategjia thekson mësimnxënien gjatë gjithë jetës, mësimnxënien e bazuar në punë dhe angazhimin civil.

KKK-ja e Shqipërisë ka qenë qendrore për secilën prej tre Strategjive. SKPA 2023 deri në 2030 thekson rolin kritik të Kornizës Shqiptare të Kualifikimeve (KSHK) në promovimin e mësimnxënies gjatë gjithë jetës në të gjitha nivelet e arsimit dhe trajnimit.

2.2 Baza ligjore e KKK-së

[Ligji nr. 10/247](#) për Kornizën Shqiptare të Kualifikimeve (KSHK) u miratua nga Kuvendi më 4 Mars të vitit 2010. Rishikimi i këtij Ligji ([23/2018](#)) u miratua më 18 Maj të vitit 2018. I njëjti përshkruan karakteristikat kryesore të KSHK-së, siç janë struktura, fushëveprimi, qëllimet dhe funksionet e tij, si dhe rregullimet për qeverisjen e tij, administrimin institucional, zbatimin, sigurinë e cilësisë dhe financimin.

[Ligji nr. 15/2017](#) "Për Arsimin dhe Trajnimin Profesional", përkufizon KSHK-në si një sistem kombëtar klasifikimi të kualifikimeve.

Aktet nënligjore në vijim, të miratuara nga Këshilli i Ministrave, zbatojnë karakteristika specifike të KSHK-së:

- Vendimi nr. 173 i Këshillit të Ministrave, i miratuar më 24 Mars të vitit 2023, aprovuar nga Strategjia Kombëtare për Punësim dhe Aftësi 2023-2030, së bashku me një [Plan veprimi](#) gjithëpërfshirës për zbatimin e saj.
- Urdhra të ministrit i cili është përgjegjës për ATP-në dhe Arsimin për krijimin e dytë të Komiteteve të Sektoriale (Mikpritja dhe Turizmi, Teknik), [nr. 163, 6 Qershor 2022](#), dhe [nr. 159, 10 Korrik 2023](#).
- Urdhër i ministrit përgjegjës për ATP-në dhe Arsimin për krijimin e tretë të Komiteteve Sektoriale (Energjetik). nr. 248, 24 Shkurt 2025.
- Udhëzimi i ministrit të ATP-së, nr. 1109, 16 Dhjetor 2024, "[Mbi procedurat e vlerësimit dhe certifikimit për zbatimin e sistemit për validim të të nxërit paraprak joformal dhe jo zyrtar](#)".

- urdhrat vjetore të ministrit përgjegjës për ATP-në për miratimin e rishikimeve dhe shtesave në Katalogun Kombëtar për kualifikimet e ATP-së. [nr. 241, 23 Tetor 2023](#).
- Udhëzimi i ministrit përgjegjës për ATP-në, nr. 9, 29 Mars 2023, për shtesat dhe ndryshimet në udhëzimin nr. 16, 26 Prill 2019, "Për tipat, procedurat dhe metodat e lëshimit të certifikateve, si dhe formatet të cilat do përdoren në sistemin e arsimit dhe trajnimit profesional" me inkuadrimin e nivelit të KEK-ut në shabllonin e të gjitha certifikateve të ATP-së, në nivelet 2 deri në 5 të KSHK-së.
- Udhëzimi i ministrit nr. 26, 30 Korrik 2018, "Për katalogun kombëtar të kualifikimeve profesionale".
- Vendimi i Këshillit të Ministrave (VKM) nr. 426, Qershor 2019, "Për organizimin dhe funksionimin e Komiteteve Sektoriale dhe kriteret për përzgjedhjen e tyre".
- VKM nr. 427, Qershor 2019, "Mbi miratimin e kriterëve dhe procedurave për përfshirjen e kualifikimeve të marra gjatë mësimnxënies gjatë gjithë jetës në nivelet e KSHK-së për ATP-në".
- VKM nr. 428, Qershor 2019, "Mbi përshkruesit e nivele të detajuara të nivelit të KSHK-së".
- VKM nr. 756, 13 Dhjetor 2021, "Mbi sistemin e njohjes së mësimnxënies paraprahe joformal dhe jo zyrtare".
- Urdhër i përbashkët nr. 64, 30 Mars 2020, "Mbi krijimin dhe përbërjen e komitetit sektorial për teknologjinë informative dhe komunikimit".
- Urdhër i ministrit nr. 99, 25 Maj 2021, "Mbi miratimin e Katalogut Kombëtar për Kualifikime Profesionale".
- Urdhër i ministrit nr. 645, 28 Gusht 2024, ["Mbi miratimin e Katalogut Kombëtar për Kualifikime Profesionale"](#).

3. OBJEKTIVAT DHE FUNKSIONET E KKK-së

Qëllimet e KSHK-së janë të klasifikojë dhe lidhë kualifikimet, të sigurojë që ato janë relevante për ata që mësojnë dhe punëdhënësit, dhe të rrisë cilësinë e tyre, duke përfshirë përmes bashkëpunimit të forcuar me sektorin privat, dhe të kontribuojë në mundësitë dhe ofrimin e mësimnxënies gjatë gjithë jetës (MGJGJJ).

Për më shumë, KSHK-ja, si edhe për shumicën e ekuivalentëve ndërkombëtarë, vepron si një pikë e identifikueshme hyrjeje për krahasimin e kualifikimeve të vendit me ato nga vendet e tjera.

Si dhe homologët e tyre në rajon, palët e veprimit dhe të interesit të arsimit dhe punësimit në Shqipëri e shohin KSHK-në si një nga tërësia e mjeteve për të reformuar dhe qeverisur tregun e punës dhe sistemin e kualifikimeve. KSHK-ja kontribuon në arritjen e Qëllimeve Strategjike B të SKPA-së, për ofrimin e ATP-së, dhe D, që i përket qeverisjes së tregut të punës dhe sistemit të kualifikimeve.

Qëllimi Strategjik B, "Mbi ofertën cilësore të ATP-së për të rinjtë dhe të rriturit" përfshin veprime për të:

- diversifikuar ofrimin e ATP-së.
- zhvilluar ATP kualifikimet e larta, dhe të vlerësojë ofrimin e ATP-ve të larta.
- njohur mësimnxënien paraprahe (NMP), kompletimin e kornizës ligjore për ta çuar atë drejt zbatimit, dhe testim të NMP në dy profesione.
- siguruar cilësinë, zbatimin e akreditimit të ofertuesve publik dhe privat të ATP-së.
- zhvilluar një model të parë të kualifikimit për trajnim të mësuesve.
- Qëllimi D përfshin masa për të:
- zbatuar KSHK-në, përfshirë përmes përditësimit dhe mirëmbajtjes së Katalogut Kombëtar të Kualifikimeve Profesionale.

- kompletuar kornizën ligjore të KSHK-së.
- inkuadruar mekanizma për të përfshirë kualifikime joformale në KSHK.
- rishikuar kualifikimet profesionale bazuar në nevojat e tregut të punës.
- ikuadruar një sistem kredish të ATP-së në përafrim me SEKATP.
- kompletuar rregulloret për komitetet sektoriale, dhe pë të drejtuar një komitet të tillë në sektorin e përzgjedhur.
- përforcuar Agjencinë Kombëtare për Arsim dhe Trajnim Profesional dhe Kualifikime (AKATPK) përmes p.sh. trajnimit të personelit dhe formalizimin e funksioneve të saj në një ligj

4. NIVELET, REZULTATET E MËSIMNXËNIES DHE KUALIFIKIMET

4.1 Struktura e KKK-së dhe përshkruesit e niveleve

E frymëzuar nga KEK-ja, KSHK-ja përbëhet nga tetë nivele, përshkruesit e të cilave janë të shkruar në rezultatet e mësimnxënies, të organizuara në tre fushat e njohurive, aftësive dhe kompetencave. Një set i vetëm i përshkruesve përdoret në KSHK, i cili zbatohet për të gjitha tipet e kualifikimeve, qofshin ato nga arsimi i përgjithshëm, ATP-ja ose arsimi i lartë.

4.2 Fushëveprimi dhe mbulimi i KKK-së

KSHK-ja është e hapur për të gjitha tipet e kualifikimeve.

Ekzistojnë tre kategori kryesore të kualifikimeve të identifikuar në doracakun e KSHK-së dhe në Ligjin e vitit 2018:

1. kualifikime të përgjithshme dhe të arsimit të lartë.
2. kualifikime profesionale ose të ATP-së.
3. kualifikimet e mësimnxënies gjatë gjithë jetës të cilat janë të destinuara për të rriturit dhe njerëzit të cilët ndjekin kurse të specializuara për zhvillim profesional.

Termi "kualifikime për MGJGJJ" në Ligjet e KSHK-së përdoret për t'i dalluar ato nga kualifikimet formale të cilat automatikisht përfshihen në KSHK-në, bazuar në legjislacionin ekzistues, p.sh., Ligjin e ATP-së, Ligjin e arsimit të lartë etj., dhe të gjitha kualifikimet tjera.

Në kornizën ende nuk ka kualifikime të mësimnxënies gjatë gjithë jetës. Megjithatë, AKATPK-ja ka zbatuar një studim mbi procesin e përfshirjes së kërkuar, ndërsa në proces zhvillimi është një doracak për integrimin e kualifikimeve të mësimnxënies gjatë gjithë jetës si certifikime të pjesshme të nivelit të KSHK-së në Kornizën Shqiptare të Kualifikimeve në Nivelet 2 deri në 5.

KSHK-ja është e hapur dhe i përfshin kualifikimet e pjesshme. Në mënyrë të ngjashme, KSHK-ja është e hapur për kualifikime të cilat mund të konsiderohen si mikro-kredenciale, edhe pse asnjëra nuk është e niveluar në KSHK në kohën e të shkruarit.

Tabela në vijim paraqet kualifikimet të cilat janë të përfshira në KSHK.

Niveli i KSHK-së	Kualifikimet nga arsimi fillestar		Kualifikimet e mësimnxënies gjatë gjithë jetës	Niveli i KEK-së
	Kualifikimet e përgjithshme/tradicionale	Kualifikimet profesionale		
8	- Doktorata - Studime pasuniversitare në studime të avancuara	- Master ekzekutiv/master i nivelit të dytë/postmaster - Specializim afatgjatë	Programe studimore për arsim të vazhdueshëm	8
7	- Master i shkencave - Master i arteve/Master i arteve të bukura/programi i studimeve të nivelit të II - Program i studimit të integruar i ciklit të dytë - Program 4-vjeçar studimi (programe para-Bolonje)	Master profesional/master i nivelit të parë	Programe studimore për arsim të vazhdueshëm	7
6	- Bachelor - Programi i studimit, niveli i parë			6
5		- Program studimor pasuniversitar i tipit profesional - Program studimor profesional jouniversitar pas arsimit të mesëm - Certifikatë profesionale (aftësimi profesional pasuniversitar)	- Kurse ndërlidhëse (certifikatë) - Kurse specializimi bazuar në kërkesat profesionale	5
4	Diplomë e maturës shtetërore (Arsimi i mesëm i lartë i përgjithshëm)	- Matura profesionale/shtetërore profesionale - Diplomë e lëshuar pas kompletimit të programit profesional të shkollës së mesme - Certifikatë profesionale e lëshuar në përfundim të programit studimor katërvjeçar për teknikë të nivelit të mesëm/menaxherë të nivelit të mesëm - Certifikatë profesionale e lëshuar në përfundim të programit dyvjeçar për teknikë/menaxherë të nivelit të mesëm - Certifikatë profesionale e lëshuar në përfundim të programit njëvjeçar për teknikë/menaxherë të nivelit të mesëm - Certifikatë profesionale e lëshuar në përfundim të një programi praktikimi	- Kurse ndërlidhëse - Kurse profesionale trajnimi - Kurse specializimi bazuar në kërkesat profesionale	4
3		- Certifikatë profesionale e lëshuar në fund të një programi trevjeçar për punëtorë të kualifikuar - Certifikatë profesionale e lëshuar në fund të një programi njëvjeçar për punëtorë të kualifikuar - Certifikatë profesionale e lëshuar në fund të një programi praktikimi		3

Niveli i KSHK-së	Kualifikimet nga arsimi fillestar		Kualifikimet e mësimnxënies gjatë gjithë jetës	Niveli i KEK-së
	Kualifikimet përgjithshme/tradicionale	Kualifikimet profesionale		
2		▪ Certifikatë profesionale e lëshuar në përfundim të programit dyvjeçar për punëtorë gjysmë të kualifikuar		2
1	▪ Raporti shkollor përfundimtar pas kompletimit të arsimit të detyrueshëm nëntëvjeçar		▪ Kërkesat minimale hyrëse për të punuar ose të jetë shoqërore	1

Burimi: Ministria e Arsimit dhe Sportit e Shqipërisë: <http://www.arsimi.gov.al>

4.3 Përdorimi dhe ripërtirja e rezultateve dhe standardeve të mësimnxënies

Të gjitha kualifikimet e reja të ATP-së të zhvilluara që nga viti 2009 janë të përcaktuara në rezultatet e mësimnxënies dhe kanë një ndarje të qartë ndërmjet njohurive, aftësive dhe kompetencave më të gjera. Rezultatet për kualifikimet individuale janë të zhvilluara për t'u përputhur me përshkruesit e nivelit të KSHK-së. Rezultatet e mësimnxënies për kualifikimet individuale janë natyrisht më të detajuara në aspektin e njohurive, aftësive dhe kompetencave më të gjera, krahasuar me përshkruesit më gjenerik të nivelit të KSHK-së.

Kualifikimet e ATP-së rrjedhin nga përshkrimet e profesioneve të përfshira në [Listën kombëtare të profesioneve](#). AKATPK-ja mbështetet në Listën kombëtare të profesioneve dhe më pas përdor përshkruesit e KSHK-së si standarde të profesioneve për të zhvilluar kualifikime të ATP-së. Aktualisht, formulari për standardet e profesioneve është duke u përmirësuar dhe do të përfshijë kriteret e performancës, mjete dhe pajisje etj. Të gjitha standardet e ardhshme zhvillohen sipas këtij formulari të ri. Standardet e kualifikimit përbëhen nga njësi mësimore të përshkruara në terme të rezultateve të mësimnxënies, sipas fushave të njohurive, aftësive dhe kompetencave më të gjera. Ky model mbështet një ofrim fleksibël të kualifikimeve për të akomoduar kualifikimet e mësimnxënies gjatë gjithë jetës në KSHK, si dhe lehtëson validimin e mësimnxënies joformal dhe jo zyrtar.

Kurrikulat profesionale janë të modularizuara. Modulet/lëndët e teorisë profesionale janë të organizuara në rezultate dhe tema me orë përkatëse mësimore. Kurrikulat e modularizuara janë jetësore në mbështetjen e një ofrimi fleksibël të kualifikimeve dhe në ofrimin e disa rrugëve të ndryshme ndërmjet kualifikimeve të ndryshme dhe ndërmjet konteksteve të ndryshme të mësimnxënies.

AKATPK-ja lëshon udhëzime për shkrimin e rezultateve në aspektin e njohurive, aftësive dhe kompetencave më të gjera. Për më shumë, për të mbështetur zbatimin e qëndrueshëm të qasjeve të rezultateve, 95% e të gjithë mësimdhënësve dhe instruktorëve të ATP-së janë trajnuar në "Bazat e Didaktikës në ATP", një gjë e cila i ndihmon ata të pajisen për të shkruar rezultate dhe i mundëson ata të marrin aftësitë për të zbatuar rezultatet në mësimdhënie dhe mësimnxënie, si dhe në vlerësimin e nxënësve.

Kualifikimet e arsimit të lartë ende nuk bazohen në rezultatet e mësimnxënies. Në vend të kësaj, Shqipëria i referohet ngarkesës së punës së studentëve për zhvendosjen e kredive. Një grup pune po punon në legjislacion të ri, i cili do të prezantojë rezultatet në sistemin e arsimit të lartë.

4.4 Marrëveshjet për sigurim të cilësisë

Ligji i KSHK-së përcakton që të gjitha kualifikimet në KSHK duhet të jenë me cilësi të garantuar. Në KSHK, sigurimi i cilësisë është si i brendshëm, ashtu edhe i jashtëm.

Të gjitha shkollat publike të ATP-së në vend kanë kompletuar një ushtrim vetëvlerësimi si pjesë e kërkesave të akreditimit. AKATPK-ja tani po zbaton modelin e miratuar të akreditimit për të gjitha shkollat e ATP-së. Kjo masë adreson si ofruesit, ashtu edhe vetë kualifikimet.

Ofruesit e ATP-së janë përgjegjës për vlerësimin e brendshëm dhe certifikimin e kualifikimeve profesionale në nivelet 2, 3, 4 dhe 5 të KSHK-së. AKATPK-ja ofron udhëzime si për vlerësimin formativ ashtu edhe për vlerësimin përmbljedhës për të arritur certifikimin. Kurrikula kornizë përfshin rekomandime për verifikimin nëse nxënësit kanë arritur rezultatet e synuara në mësimnxënies në kualifikimin. AKATPK-ja poashtu prodhon udhëzime për mësuesit dhe ofruesit e ATP-së, që përmblajnë metoda vlerësimi dhe mjete vlerësimi, p.sh., teste, projekte, lista e kontrollit, etj.

Agjencia për Sigurimin e Cilësisë në Arsimin e Lartë (ASCAL) menaxhon sigurimin e cilësisë për këtë sektor. Ajo kërkon që institucionet e arsimit të lartë dhe programet e tyre të akreditohen përpara se të lëshojnë diploma ose kualifikime të tjera.

5. RREGULLIMET INSTITUCIONALE DHE PËRFSHIRJA E PALËVE TË INTERESIT

5.1 Qeverisja dhe rregullimet institucionale për KKK-në

Ministritë, në vend të një autoriteti të dedikuar të KKK-së, janë përgjegjëse për KSHK-në. Në përgjithësi, ministritë përkatëse menaxhojnë kualifikimet në KSHK, të cilat korrespondojnë me nënsistemin arsimor të cilin e koordinon ministria përkatëse. Prandaj, Ministria e Arsimit dhe Sportit mbulon kualifikimet në arsimin fillor, të ulët dhe të mesëm të lartë të përgjithshëm, arsimin e lartë dhe mësimnxënien gjatë gjithë jetës, ndërsa Ministria e Financave dhe Ekonomisë udhëheq kualifikimet e ATP-së.

Ligjet e KSHK-së përcaktojnë tre institucione zbatuese:

- Agjencia Kombëtare e Arsimit dhe Trajnimit Profesional dhe Kualifikimeve (AKATPK).
- Institucionet e arsimit të lartë, në bashkëpunim me institucionet të cilat kryejnë vlerësime periodike të tregut të punës dhe anketa punësimi të të diplomuarve.
- Ministritë përgjegjëse për arsimin dhe agjencitë e tyre të bashkëlidhura në pajtim me dispozitat përkatëse të kornizës ligjore në fuqi (ETF, 2018b).

Zbatimi është i koordinuar nga një grup pune i dedikuar për KSHK-në, i bashkëkryesuar nga Ministria e Arsimit dhe Sportit dhe Ministria e Financave dhe Ekonomisë, që mbulon ATP-në. Detyrat e tij përfshijnë zhvillimin e një doracaku të KSHK-së për përdoruesit, rishikimin e ligjit të KSHK-së dhe menaxhimin e marrëdhënies ndërmjet KSHK-së dhe KEK-ut. Mandati i tij aktual përfundoi në vitin 2022 dhe është duke vazhduar një proces për të ripërtërirë mandatin.

VKM nr. 673, i 16 Tetorit të vitit 2019, cakton AKATPK-në si institucionin zbatues për KSHK-në në ATP. Brenda AKATPK-së, një departament i dedikuar i përbërë nga dy njësi është përgjegjës për zhvillimin e përshkrimeve dhe standardeve të profesioneve, si dhe kualifikimeve profesionale. Ky departament është zgjeruar nga tre punonjës në vitin 2019 në numrin e tij aktual prej tetë punonjësve. Buxhetet janë dyfishuar gjatë pesë viteve të fundit për t'i mundësuar AKATPK-së që të zbatojë më tej KSHK-në dhe të zhvillojë sistemin e sigurimit të cilësisë në vend.

5.2 Rolet dhe funksionet e palëve të veprimit dhe të interesit

Komitetet Sektoriale revidojnë kualifikimet ekzistuese profesionale dhe zhvillojnë kualifikime të reja bazuar në nevojat e tregut të punës. Funksionet e Komiteteve përfshijnë identifikimin e kualifikimeve të nevojshme bazuar në studime; propozimin e kualifikimeve të reja për AKATPK-në; punën me AKATPK-në për të hartuar standardet e profesioneve dhe standardet e kualifikimeve profesionale që do të përfshihen në Katalogun Kombëtar të Kualifikimeve Profesionale; dhe mbështetje më të gjerë për zbatimin e KSHK-së.

Komitetet organizohen nga grupe teknike për secilin sektor, deri në një maksimum prej 10 komitetesh kombëtare, secili me më pak se 10 persona për të lehtësuar vendimmarrjen. Anëtarët zgjidhen nga ministritë e ndryshme përgjegjëse për KSHK-në; ministritë përgjegjëse për sektorin ekonomik të Komitetit përkatës; shoqatat e punëdhënësve; sindikatat; institucionet e ATP-së; një specialist i Burimeve Njerëzore nga sektori; dhe një ekspert i pavarur me përvojë në zhvillimin dhe zbatimin e KSHK-së.

Deri më sot, dy komitete, të cilat mbulojnë sektorët e TIK-ut dhe Mikpritjes dhe Turizmit, janë funksionale. Një i tretë, që mbulon sektorin e energjisë, pritet të jetë funksional gjatë vitit 2025 ose 2026.

6. NJOHJA DHE VALIDIMI I MËSIMNXËNIES PARAPRAKE

6.1 Njohja dhe validimi i mësimnxënies joformal dhe jo zyrtare dhe rrugët e mësimnxënies

Validimi i mësimnxënies joformale dhe jo zyrtare është një nga masat prioritare në SKPA-së dhe parashikohet edhe në ligjet e ATP-së edhe në ato të KSHK-së. Vendimi i Këshillit të Ministrave mbi sistemin e validimit të mësimnxënies joformale dhe jo zyrtare u miratua në Dhjetor të vitit 2021, shih Seksionin 2.2 më sipër.

Deri më tani, zbatimi ka qenë i kufizuar në projekte testimi dhe ende nuk është aplikuar në të gjithë vendin. SKPA-ja përshkruan një sistem kombëtar për validimin. Veprimet të cilat duhen ndërmarrë përfshijnë:

- emërimi i organeve të dedikuara dhe themelimi i procedurave për validimin e kualifikimeve; vlerësimi i njohurive, aftësive dhe kompetencave; certifikimi; dhe validimi i mësimnxënies paraprake.
- themelimi i një sistemi kombëtar për të njohur kualifikimet, përvojën e punës dhe aftësitë e fituara jashtë vendit.
- konsolidimi i kornizës ligjore për Njohjen e Mësimnxënies Paraprake (NMP).
- përkufizimi i roleve të institucioneve zbatuese në administrimin e NMP-së.
- zhvillimi i një baze të dhënash për NJMP-në.
- trajnimi për mësimdhënësit, vlerësuesit dhe profesionistët tjerë.
- angazhimi i palëve të interesit, në veçanti organeve të punëdhënësve dhe sindikatave, në procesin e hartimit dhe zbatimit.
- identifikimi i sektorëve prioritarë për NJMP-në dhe test projekte në dy profesione.

Pas VKM-së për themelimin e sistemit NJMP në Shqipëri, dhe pas një procesi të detajuar këshillimi me palët kombëtare të interesit dhe me ekspertë nga vendet e rajonit, janë hartuar udhëzimet NJMP.

Të miratuara nëpërmjet Udhëzimeve të ministrit të ATP-së, Nr. 1109, më 16 dhjetor të vitit 2024, këto titullohen "Mbi procedurat për vlerësimin dhe certifikimin për zbatimin e sistemit për validimin e mësimnxënies paraprak joformal dhe jo zyrtar". Aktualisht është duke u hartuar udhërrëfyti për të mbështetur zbatimin..

6.2 Sistemet e kredive

Ligji i KSHK-së përcakton që KSHK-ja duhet të lehtësojë grumbullimin dhe transferimin e kredive. Sistemi i kredive i Sistemit Evropian të Transferimit dhe Akumulimit të Kredive (ECTS) në Arsimin e Lartë është funksional.

Ende nuk ka një sistem funksional kredish në ATP, dhe kualifikimet për mësimnxënies gjatë gjithë jetës në përgjithësi nuk shprehen në kredite. Megjithatë, pas një dokumenti konceptual për qëndrueshmërinë dhe funksionimin e një sistemi të tillë, autoritetet kombëtare dhe ETF po zhvillojnë së bashku një studim fizibiliteti. Një ATP sistem kredish do të kishte për qëllim përmirësimin e sigurimit të cilësisë dhe mbështetjen e përparimit tek nxënësit.

6.3 Promovimi i mësimnxënies gjatë gjithë jetës

KSHK-ja është mësimnxënja gjatë gjithë jetës në fushëveprimin e saj.

AKPA mundëson certifikimin e kualifikimeve të pjesshme ose njësive të kualifikimeve.

Kurrikulat e moduluara janë jetësore në mbështetjen e një ofrimi fleksibël të kualifikimeve dhe në ofrimin e disa rrugëve të ndryshme ndërmjet kualifikimeve të ndryshme dhe ndërmjet konteksteve të ndryshme të mësimnxënies.

Për të mbështetur integrimin e kualifikimeve të mësimnxënies gjatë gjithë jetës në KSHK, u krye një hartëzim i praktikave më të mira nga shtetet anëtare të BE-së. Bazuar në këtë, u zhvillua një model kombëtar dhe u mbështet nga një kornizë e kompletuar ligjore. Programet MGJGJJ prej të paktën 125 orësh tani mund të njihen si certifikime të pjesshme të nivelit të KSHK-së. Duke u bazuar në kriteret e përcaktuara nga VKM nr. 427 dhe rezultatet e hartëzimit, u përcaktua një proces për nivelizimin e kurseve të trajnimit afatshkurtër mbi 125 orë në KSHK. Kjo iniciativë lehtësoi angazhimin më të gjerë të palëve të interesit, veçanërisht nga ofertuesit privatë të trajnimit, dhe mundësoi rrethin e parë të aplikimeve për njohje. Miratimi zyrtar i "Njësive të Mësimi" brenda Standardeve të Kualifikimit Profesional forcon më tej kornizën për mësimnxënien gjatë gjithë jetës.

7. ZBATIMI DHE NDIKIMI I KKK-së

7.1. Faza e zbatimit

Shqipëria ka arritur fazën e aktivizimit.

Mbi 140 kualifikime shfaqen në katalogun kombëtar të ATP-së. Akreditimi i ofertuesve të ATP-së ka filluar, duke përparuar drejt qëllimeve të përcaktuara. Në proces është rishikimi i programeve të studimit në arsimin e lartë për zbatimin e plotë të qasjeve të rezultateve të mësimnxënies.

Themelimi i këshillave sektoriale që përfshijnë partnerë socialë dhe palë të tjera të interesit mbështet zhvillimin e kualifikimeve më të rëndësishme. Megjithatë, për momentin në funksion janë vetëm dy, dhe një e tretë pritet së shpejti të fillojë të funksionojë.

7.2 Shënimi i niveleve të KKK-së/KKK-së

Nivelet e KSHK-së përfshihen në certifikatat dhe diplomat e reja, dokumentet plotësuese të Europass-it dhe shtesat e diplomave, dhe janë të shënuara në katalogun kombëtar për kualifikimet e ATP-së.

Nivelet e KEK-së përfshihen në certifikatat e reja dhe shtesat përkatëse në përputhje me udhëzimin e ministrit përgjegjës për ATP-në, nr. 9, nga 29 Marsi 2023.

7.3 Shpërndarja e KKK-së

Edhe pse nuk është e vendosur një strategji kombëtare komunikimi, janë ndërmarrë disa iniciativa për të rritur vetëdijësimin dhe për të promovuar përdorimin e KSHK-së ndërmjet palëve kryesore të interesit, duke përfshirë punëdhënësit, nxënësit, ofertuesit e ATP-së dhe të tjerë. Këto përpjekje janë përqëndruar në rritjen e të kuptuarit të funksioneve, përfitimeve dhe ndikimit të KSHK-së në sistemin kombëtar të kualifikimeve.

Një mjet i njohur në këtë shtrirje ka qenë publikimi i një videoje informuese rreth KSHK-së, e cila ofron një pasqyrë të rolit, strukturës dhe përfitimeve të cilat u ofron nxënësve dhe punëdhënëseve. Videoja thekson mbështetjen e KSHK-së për mësimnxënien gjatë gjithë jetës dhe përshtatshmërinë e saj me nevojat në zhvillim të tregut të punës. Përveç kësaj, u zhvillua një video udhëzuese për të shpjeguar rolin e komiteteve sektoriale brenda KSHK-së. Këto komitete janë përgjegjëse për të siguruar që kualifikimet të mbeten relevante dhe të përputhura me standardet e industrisë, dhe videoja shërben për të ilustruar rëndësinë e tyre në formësimin e një sistemi kualifikimesh i gatshëm për fuqinë punëtore. Gjithashtu, disa video udhëzuese promovojnë procesin e përfshirjes së kualifikimeve të mësimnxënies gjatë gjithë jetës në nivelet e KSHK-së..

Për më shumë, punëtori të shumta janë organizuar me ofertuesit e trajnimit për të thelluar kuptimin e tyre mbi strukturën dhe përfitimet e KSHK-së. Këto punëtori kanë mbuluar aspekte jetësore të KSHK-së, siç është roli i saj në promovimin e sigurimit të cilësisë, rritjen e transparencës së kualifikimeve dhe lehtësimin e rrugëve për përmirësimin e aftësive dhe rikualifikimin. Ato gjithashtu kanë ofruar udhëzime praktike se si të përafrohen kurrikulat me përshkruesit e nivelit të KSHK-së, duke i bërë kualifikimet më të njohshme dhe të vlefshme si për nxënësit, ashtu edhe për punëdhënësit.

Si shtesë e këtyre ngjarjeve dhe burimeve, një gamë materiale informuese - përfshirë një doracak - është shpërndarë gjerësisht. Gjithashtu janë nisur fushata në mediat sociale për të zgjeruar shtrirjen e përpjekjeve të vetëdijësimit për KSHK-në. Këto materiale dhe platforma synojnë së bashku të ndërtojnë mirëkuptim ndërmjet palëve të interesit për potencialin e KSHK-së për të mbështetur përparimin individual në karrierë dhe për të kontribuar në një ekonomi dinamike dhe të bazuar në aftësi.

Ka dokumente të paraqitura si lidhje interneti duke përdorur kanalin e mediave sociale në Facebook.

7.4 Bazat e të dhënave dhe regjistrat e kualifikimeve

Katalogu Kombëtar i Kualifikimeve Profesionale (KKKP), i zhvilluar nga AKATPK-ja, është de facto regjistri kombëtar i kualifikimeve profesionale dhe miratohet nga ministri përgjegjës për ATP-në.

Aktualisht, numri i kualifikimeve në KKKP është 141³.

KKKP-ja është e lidhur me Listën Kombëtare të Profesioneve, e cila bazohet në Klasifikimin Standard Ndërkombëtar të Profesioneve, ose ISCO.

Brenda Katalogut, Lista Kombëtare e Kualifikimeve Profesionale (LKKP) liston kualifikimet profesionale, të gjitha të bazuara në rezultatet e mësimnxënies. Këto kualifikime përfshijnë nivelet 2 deri në 5 të KSHK-së. Në nivelet 2, 3 dhe 4, ato janë të disponueshme përmes strukturës formale arsimore 2+1+1, 2+2 dhe 4-vjeçare. Kualifikimet e Nivelit 5 gjithashtu regjistrohen në regjistrë.

³ <https://www.akATP.gov.al/katalogu-kombetar-i-kualifikimeve/>

Lista tani është e disponueshme në internet në KKKP në formën e një portali/baze të dhënash publike, ndëraktive dhe të kërkueshme mbi kualifikimet, kurrikula dhe ofertat e trajnimit nga ofruesit e ATP-së.

Katalogu përfshin përshkrime të rezultateve të mësimnxënies. Deklaratat e rezultateve zhvillohen nga grupe pune të dedikuara duke ndjekur udhëzimet metodologjike të specifikuara. Këto deklarata rezultatesh gjithashtu përdoren në shtojcën e Certifikatës Profesionale.

Ende nuk ka një vegël digjitale për të mbështetur kërkimin, prezantimin, analizën dhe krahasimin e kualifikimeve të disponueshme ose të planifikuara.

Autoritetet kombëtare planifikojnë të lidhin regjistrin kombëtar me Europass platformën nëpërmjet Regjistrin të të Dhënave të Kualifikimeve⁴. Modeli i të dhënave i përdorur për publikimin e informacioneve në regjistrin kombëtar nuk është ende i ndërveprueshëm me Modelin Evropian të Mësimnxënies⁵.

Katalogu aktualisht është i disponueshëm vetëm në gjuhën Shqipe.

LKKP është e lidhur me Klasifikimin Kombëtar të Profesioneve, i cili është zhvilluar gjithashtu nga AKATPK-ja, dhe me portalin e karrierave të drejtuar nga qendra e orientimit në karrierë e autoritetit të qytetit të Tiranës.

Ndërkohë, Ministria e Arsimit dhe Sportit po krijon një regjistër kombëtar të programeve të arsimit të lartë. Çdo program do të kodifikohet sipas fushës së studimit. Korniza e nevojshme ligjore është në zhvillim e sipër.

Katalogu Kombëtar i Kualifikimeve Profesionale demonstroi respektim të ngushtë të Shtojcës VI të Rekomandimit të KEK-ut, i cili propozon fusha të dhënash për publikimin elektronik të informacioneve mbi kualifikimet me një nivel të KEK-ut. Baza e të dhënave përfshin informacionet e mëposhtme mbi kualifikimet individuale:

- Titullin e kualifikimit.
- Nivelin e KKK-së.
- Përshkrimi i kualifikimeve, në njësi mësimore përshkruan në terma të LO-së në njohuri, aftësi dhe kompetenca më të gjera.
- Organi që jep kualifikimet/Autoriteti kompetent.
- Ngarkesa e punës/pikët e kredisë të zhvendosura.
- Procedurat e brendshme të sigurimit të cilësisë.
- Organi i jashtëm i sigurimit të cilësisë/organi rregullator.
- Kërkesat e pranimit.
- Marrëdhënia me profesionet.

7.5 Përdorimi i KKK-së në njohjen e kualifikimeve të huaja

Qendra Kombëtare e Informacioneve (QKI) është Sekretariati Teknik për Njohjen e Diplomave të Huaja nën të Ministrisë së Arsimit dhe Sportit.

Aktualisht, Shqipëria ka procedura në fuqi për njohjen e certifikatave dhe diplomave të huaja në nivelet 5 deri në 8 të KSHK-së, të lëshuara nga institucione të huaja të arsimit të lartë. Njohja e kualifikimeve profesionale të huaja është në zhvillim e sipër.

⁴* - Komisioni Evropian, Regjistri i të Dhënave të Kualifikimeve <https://europa.eu/europass/qdr/#/login>

5 - Modeli Evropian i të Mësuarit, ose ELM, ofron një fjalor të vetëm për të dhënat e të mësuarit dhe punësimit në Evropë dhe përdoret për platformën Europass.*

Një udhëzim i ministrit të financave dhe ekonomisë mbi procedurat për njohjen e kualifikimeve në nivelet 2 deri në 5 u miratua në vitin 2018.

7.6 Udhëzimi dhe këshillimi në karrierë

Këshilltarët për karrierë në përgjithësi janë të vetëdijshëm për KSHK-në dhe e përdorin atë në këshillimin e klientëve. Kualifikimet e vendosura në KSHK janë të pranishme në portalet e karrierës.

7.7 Ndërgjegjësimi dhe përdorimi i KKK-së

Organet që ushtrojnë funksione relevante për zbatimin e KKK-së, siç janë organet e sigurimit të cilësisë dhe ato që rregullojnë profesionet ose marrin vendime për njohje, janë në përgjithësi të informuara mirë rreth KSHK-së. Po kështu, edhe ofertuesit e arsimit dhe trajnimit, të cilët janë palë institucionale të interesit.

AKATPK-ja është thelbësisht e përfshirë në zbatimin e procedurës për përfshirjen e kualifikimeve të mësimeve gjatë gjithë jetës në KSHK dhe akreditimin e institucioneve të ATP-së për ofrimin e kualifikimeve të KSHK-së në nivelet 2 deri në 5. Si pasojë, personeli i saj ka një kuptim të fortë të KSHK-së dhe KEK-ut, duke njohur rëndësinë e tyre në standardet prapa kualifikimeve dhe duke siguruar cilësi në proceset e arsimit dhe trajnimit. Niveli i ndërgjegjësimit të organeve të sigurimit të cilësisë është shumë i lartë.

Autoritetet e njohjes vlerësojnë dhe konfirmojnë kualifikimet nga sistemet arsimore të vendeve të tjera. Ky rol kërkon një kuptim gjithëpërfshirës të KSHK-së dhe KEK-së, pasi këto korniza ofrojnë kontekstin e nevojshëm për vlerësimin dhe njohjen e kualifikimeve të huaja. Prandaj, ndërgjegjësimi i tyre për KSHK-në është shumë i lartë.

Punëdhënësit në sektorë të caktuar, në veçanti ata të përfshirë në komitetet sektoriale dhe hartimin e kualifikimeve në ATP, janë në përgjithësi të vetëdijshëm për rolin e KSHK-së në përafrimin e kualifikimeve me kërkesat e punës. Megjithatë, përveç këtyre sektorëve të angazhuar drejtpërdrejtë, ndërgjegjësimi më i gjerë i punëdhënësve mbetet i kufizuar, veçanërisht ndërmjet ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme të cilat mund të mos kenë të njëjtin nivel angazhimi me KSHK-në.

Sindikatat gjithnjë e më shumë janë përfshirë në diskutimet rreth politikave të tregut të punës dhe zhvillimit të aftësive, si dhe në pjesëmarrjen në komitetet sektoriale, gjë që ka çuar në një kuptim më të mirë të KSHK-së dhe KEK-ut. Ndërgjegjësimi i tyre i përgjithshëm është i moderuar.

Shërbimet e punësimit zakonisht i japin përparësi punësimeve të menjëhershme mbi kornizat më të gjera të kualifikimeve. Si rezultat, mund të mos ketë theks të mjaftueshëm se si të kuptuarit e KSHK-së/KEK-ut mund të përmirësojë zhvillimin afatgjatë të karrierës dhe njohjen e aftësive të punëkërkuarve. Këtu, ndërgjegjësimi është i ulët.

Studentët janë gjithnjë e më të interesuar për mundësitë ndërkombëtare, siç është studimi jashtë vendit ose kërkimi i punësimit në vende të tjera. Vetëdijësimi për rolin e KEK-ut në lehtësimin e njohjes së kualifikimeve përtej kufijve është rritur. Megjithatë, përderisa disa studentë po i përdorin kornizat për të kuptuar se si do të njihen ndërkombëtarisht kualifikimet e tyre, shumë prej tyre ende nuk kanë njohuri gjithëpërfshirëse rreth proceseve të përfshira në njohjen e kualifikimeve. Përdorimi i KSHK-së/KEK-ut nga ky grup është i moderuar.

Nxënësit të cilët zotërojnë kualifikime në të cilat nivelet e KSHK-së tregohen qartë, kanë njëfarë ekspozimi ndaj kornizës. Por në përgjithësi, nivelet e ndërgjegjësimit ndërmjet nxënësve dhe studentëve janë të moderuara.

Ata që janë tashmë të vendosur në tregun e punës, ose ata të cilët zotërojnë kualifikime më të vjetra, zakonisht kanë ndërgjegjësim të ulët për KSHK-në.

7.8 Monitorimi dhe vlerësimi i KKK-së

Ende nuk është zbatuar një vlerësim gjithëpërfshirës.

7.9 Ndikimi i KKK-së

Legjislacioni mbi KSHK-në kërkon që kualifikimet e reja të ATP-së të shkruhen në rezultatet e mësimnxënies. Po ashtu, KSHK-ja ka ndikuar në kurrikulat e ATP-së, në mënyrë që ato të jenë gjithnjë e më shumë të modularizuara. Kualifikimet e reja mund të hartohen në njësi.

Ndikimi i KSHK-së është i dukshëm në bërjen e kualifikimeve transparente dhe të krahasueshme. Duke përkufizuar nivelet e kualifikimeve dhe aftësitë e kërkuara në secilin nivel, KSHK-ja rrit transparencën e kualifikimeve në nivel kombëtar, duke u lejuar nxënësve, punëdhënësve dhe ofertuesve të arsimit të shohin qartë se çfarë përfshin secili kualifikim.

Kualifikimet e ATP-së janë më të qasshme përmes përdorimit dhe promovimit të Katalogut Kombëtar për Kualifikimet Profesionale, i cili është në dispozicion në faqen e internetit të AKATPK-së⁶.

Për më shumë, KSHK-ja ka rritur cilësinë e kualifikimeve duke vendosur kritere për përfshirjen e kualifikimeve në nivelet e kornizës.

KSHK-ja ka kontribuar në rritjen e përparimit në arsim dhe trajnim duke lidhur arsimin dhe trajnimin profesional me arsimin e përgjithshëm dhe të lartë. Procesi për të rritur përshtatshmërinë në sistem është në vazhdim.

KSHK-ja luan një rol jetësor në promovimin e barazisë së vlerësimit ndërmjet tipeve të ndryshme të arsimit, trajnimit dhe kualifikimeve. Duke njohur rrugë të ndryshme të mësimnxënies, duke vendosur rezultate të standardizuara të mësimnxënies, duke lehtësuar përparimin dhe duke u angazhuar me punëdhënësit, KSHK-ja nxit një mjedis arsimor gjithëpërfshirës. Përderisa sfidat mbeten, përpjekjet e vazhdueshme për të mbrojtur vlerën e të gjitha rrugëve arsimore do të jenë jetësore për arritjen e barazisë së plotë të vlerësimit, duke i sjell përfundimisht dobi nxënësve.

KSHK-ja ka ndikuar në dialogun dhe bashkëpunimin ndërmjet palëve të interesit. Komitetet sektoriale janë mekanizma ku palë të ndryshme të interesit në sektorët ekonomikë bashkëpunojnë për të identifikuar nevojat për aftësi dhe për të validuar standardet pas kualifikimeve.

KSHK-ja përdoret si një mekanizëm për të identifikuar boshllëqet në ofrimin e ATP-së.

8. REFERIMI NË KEK

8.1 Referimi në KEK

Shqipëria merr pjesë si anëtare e plotë si në procesin e KEK-së të BE-së brenda Grupit Këshillimor të KEK-së, ashtu edhe në procesin e Bolonjës të kryesuar nga Këshilli i Evropës në arsimin e lartë. Shqipëria e referoi ose e lidhi KSHK-në e saj me KEK-në dhe u vetëcertifikua sipas Kornizës së Kualifikimeve të Zonës Evropiane të Arsimit të Lartë (KK-ZEAL) në një raport të vetëm, të paraqitur në Grupin Këshillimor të KEK-së, në tetor 2021.

⁶* - <https://www.akaftp.gov.al/elementor-6851/>

Referimi i një KKK-je me KEK-un rrit profilin ose dukshmërinë e sistemeve të arsimit dhe kualifikimit të një vendi ndërmjet vendeve të tjera në procesin e KEK-ut dhe synon që të rrisë besimin e tyre në kualifikimet e atij vendi. Një akt ligjor i vitit 2023 lejon tregimin e niveleve të KEK-ut në certifikata dhe diploma etj., një masë e cila duhet të mbështesë njohjen e tyre jashtë vendit dhe kështu të lehtësojë lëvizshmërinë e nxënësve dhe punëtorëve.

Tabela e mëposhtme ilustron marrëdhënien, nivel me nivel, ndërmjet KEK-ut dhe KSHK-së, siç përcaktohet nga Grupi Punues i KSHK-së i cili përgatiti raportin e referimit të vendit dhe që u dakordua me Grupin Këshillimor të KSHK-së.

Nga Niveli 3 i KSHK-së deri në Nivelin 8 të KSHK-së, ekziston një korrespondencë e drejtpërdrejtë nivel në nivel me KEK-un, në mënyrë që Niveli 3 i KSHK-së të përputhet me Nivelin 3 të KEK-ut, Niveli 4 i KSHK-së të përputhet me Nivelin 4 të KEK-ut, e kështu me radhë deri në Nivelin 8 përkatës të të dy kornizave.

Megjithatë, Grupi Punues, me marrëveshjen e ekspertëve ndërkombëtarë që e këshilluan, nuk gjeti asnjë nivel ekuivalent në KSHK të Nivelit 1 të KEK-së, pasi nuk ekzistojnë kualifikime në atë nivel në Shqipëri. Në vend të kësaj, Grupi Punues zbuloi se ka kualifikime të disponueshme në Shqipëri si në Nivelet 1 ashtu edhe në 2 të KSHK-së që korrespondojnë me Nivelin 2 të KEK-ut.

Nivelet e KSK-së	Nivelet e KEK-ut
Niveli 8	Niveli 8
Niveli 7	Niveli 7
Niveli 6	Niveli 6
Niveli 5	Niveli 5
Niveli 4	Niveli 4
Niveli 3	Niveli 3
Niveli 2	Niveli 2
Niveli 1	Niveli 2
Nuk ka ekuivalencë në KSHK	Niveli 1

Shqipëria do ta përditësojë raportin e saj të referimit sapo të është bërë përparim i mtejshëm i konsiderueshëm në zbatimin e kornizës.

8.2 Bashkëpunimi ndërkombëtar

Si vend kandidat për në BE, Shqipëria pranon ndihmë financiare nga BE-ja nëpërmjet Instrumentit për Para-Anëtarësim (IPA). Qeveria ka përcaktuar përparësitë e veprimeve për të adresuar mospërputhjen e aftësive, përdërisa vendi përgatitet për raundin tjetër të mbështetjes së BE-së nëpërmjet Instrumentit për Ndihmë të Para-Anëtarësimi 2021-2027.

Shqipëria merr pjesë në shkëmbime kolegësh, konferenca dhe dialog me vende të tjera. Ajo merr pjesë në Procesin e Berlinit⁷, një platformë për të intensifikuar bashkëpunimin në mesin e Gjashtë Vendeve të Ballkanit Perëndimor dhe ndërmjet këtyre vendeve, BE-së dhe shteteve të tjera evropiane. Gjithashtu është anëtare e Këshillit të Bashkëpunimit Rajonal⁸ në Evropën Juglindore, që promovon integrimin evropian dhe euroatlantik të rajonit në një sërë fushash politike, duke përfshirë kapitalin njerëzor.

⁷ - [Berlin Process | Berlin Process](#)

⁸ - [Regional Cooperation Council | Welcome](#)

9. REFLEKTIME DHE PLANE

Faktorët kryesorë që lehtësojnë zhvillimin e KSHK-së deri më sot përfshijnë koordinimin e ngushtë nga Grupi Punues, një kronizë ligjore e cila mundëson mobilizimin e palëve përkatëse të interesit, zhvillimin e standardeve, krijimin e një regjistri kualifikimesh dhe referimin e KSHK-së me KEK-un dhe vetë-certifikimin e saj me KK-ZEAS.

Sfidat rrisin ndërgjegjësimin e përfituesve për vlerën e KKK-së, dhe në të vërtetë përfitimet që do të arrihen duke marrë kualifikime të mëtejshme. Punëkërkuessit mbeten të vështirë për t'u gjetur. Lidhja e regjistrit të kualifikimeve me Europass dhe sigurimi i ndërveprimit të tij me Modelin Evropian të Mësimnxënies të mbështeste krahasimin dhe njohjen e kualifikimeve kombëtare me ato të vendeve të tjera evropiane.

Prioritetet përfshijnë:

- Përfshimin e kualifikimeve të reja në kornizë.
- Përfshimin e mësimnxënies gjatë gjithë jetës në KSHK.
- Zgjerimin e qasjes ndaj rezultateve në programet dhe kualifikimet për arsim të lartë.
- Zbatimin e VNJI.
- Përfshirjen e sektorit privat sistematikisht në parashikimin dhe zhvillimin e aftësive, duke përfshirë edhe përmes operacionalizimit të komiteteve sektoriale.
- Zhvillimin e një strategjie kombëtare të komunikimit.

SHKURTESA

AQAHE	Agjencia për Sigurimin e Cilësisë në Arsimin e Lartë (ASCAL)
AQF	Korniza Shqiptare e Kualifikimeve (KSHK)
DCM	Vendimi i Këshillit të Ministrave (VKM)
ECTS	Sistemi Evropian i Transferimit dhe Akumulimit të Kredive (SETAK)
ECVET	Sistemi Evropian i Kredive për Arsim dhe Trajnimin Profesional (SEKATP)
ENIC-NARIC	Rrjeti Evropian i Qendrave Informative / Qendra Kombëtare Informative për Njohje Akademike (RREQI-QKINJA)
EQF	Korniza Evropiane e Kualifikimeve (KEK)
ETF	Fondacioni Evropian i Trajtimeve (FET)
EU	Bashkimi Evropian (BE)
HE	Arsimi i Lartë (AL)
ICT	Teknologjia Informative dhe Komunikimi (TIK)
INQAAHE	Rrjeti Ndërkombëtar për Agjencitë e Sigurimit të Cilësisë në Arsimin e Lartë (RRNASCAL)
ISCED	Klasifikimi Standard Ndërkombëtar i Arsimit (KSNA)
ISCO	Klasifikimi Standard Ndërkombëtar i Profesioneve (KSNP)
MGJGJJ	Mësimnxënia gjatë gjithë jetës (MGJGJJ)
LM	Tregu i punës (TP)
NAVETQ	Agjencia Kombëtare e Arsimit dhe Trajnimit Profesional dhe Kualifikimeve (AKATPK)
NESS	Strategjia Kombëtare e Punësimit dhe Aftësive (SKPA)
NLO	Lista Kombëtare e Profesioneve (LKP)
NLVQ	Katalogu Kombëtar i Kualifikimeve Profesionale (KKKP)
NQF	Korniza Kombëtare e Kualifikimeve (KKK)
NCVQ	Katalogu Kombëtar i Kualifikimeve Profesionale (KKKP)
NLVQ	Lista Kombëtare e Kualifikimeve Profesionale (LKKP)
NLO	Lista Kombëtare e Profesioneve (LKP)
QF-EHEA	Kornizat e Kualifikimeve në Zonën Evropiane të Arsimit e Lartë (KK-ZEAL)

RPL	Njohja e Mësimnxënies Paraprake (NMP)
VET	Arsimi dhe Trajnimi Profesional (ATP)
VNFIL	Validimi i mësimnxënies jo formale dhe jo zyrtare (VMJJ)
VTC	Qendrat e Trajnimit Profesional (QTP)

REFERENCAT

Fondacioni Evropian i Trajnimeve (FET), *Key policy developments in education, training and employment - Albania 2024, Turin 2025*. Në dispozicion online në: [Key policy developments in education, training and employment - Albania 2024 | ETF](#)

Fondacioni Evropian i Trajnimeve (FET), *Validation of non-formal and informal learning – country report Albania 2023, Turin 2024*. Në dispozicion online në: [Validation of non-formal and informal learning – Albania | ETF](#)

Fondacioni Evropian i Trajnimeve (FET), I. Gedeshi, *How migration, human capital and the labour market interact in Albania, Turin, 2021a*. Në dispozicion online në: [How migration, human capital and the labour market interact in Albania | ETF](#)

Informacione të tjera

Ministria e Arsimit dhe Sportit e Shqipërisë: <http://www.arsimi.gov.al>

Lista kombëtare për kualifikime profesionale (NCVQ). <http://www.akATP.gov.al/lista-kombetareprofesionale/>